

remittere obligationem reddendi, hocque ei manifestasset, tunc certo peccaret reddendo, & esset peccato viri cooperari. Ita Pauluc. Bonac. de Matrim. quæst. 4. p. 3. num. 8.

MENSE OCTOBRIS.

CAS. I. **L**egitur tandem in toties citato Brevi, cum ut de nullitate prioris consensus certioretur Berta, ita tamen cauto, ut Titii delictum non detegatur; tum ut inter se Titius, & Berta de novo contrahant. Q. primo, quid agendum sit, si nequeat detegi nullitas consensus, quin detegatur delictum.

Respondeo cum Portel. & Lezana, ut minimum esse necessarium partem consciam nullitatis matrimonii rogare insciam; ut si forte consensus matrimonialis ab initio fuisset nullus, denuo consentiat; quia ex una parte non tenetur Titius detegere turpitudinem suam, ut ex verbis etiam colligitur; ex alia parte, cum totus antecedens contractus fuerit nullus quoad totum actum, utpote inter personas inhabiles, necessario ad talem contractum revalidandum requiritur novus consensus legitimus ex parte utriusque, qui numquam haberi poterit, nisi parti insciæ nullitas prioris consensus aliquo modo innotescat, cum nil possit esse volitum quin præcognitum; at minime necessarium est partem consciam rogare insciam ut supra. Quod si neque hoc minimum haberi possit, quin detegatur delictum, vivere debent, ut frater, & soror, cum numquam haberetur consensus. Contrarium posse in praxi observari docent plures DD. an bene & coherenter liceret Sacræ Pœnitentiariæ, judicent alii.

CAS. II. Q. secundo, an debeant denuo contrahere coram Parocho, & Testibus.

Respondeo negative, tum quia hoc clare constat ex illis Brevis parriculis nullis super his testibus adhibitis, tum, quia, cum impedimentum supponatur occultum, matrimonium in faciem Ecclesiæ haberetur validum, licet nullum esset in foro conscientiæ.

CAS. III. Sacerdos, urgente necessitate celebrandi, non habens con-

cali confessione ad sacram Eucharistiam accedere debet; unde tale præceptum non servando, ut poterat, cum supponantur Confessarii simplices, illicite se gessisset. Ita cum cit. Suar. disput. 66. sect. 4.

MENSE NOVEMBRIS.

CAS. I. **P**etrus in ludo alearum lucrum reportat, eo quia inspicit chartas alterius ex sola illius negligentia, vel eas didicit noscere inter ludendum, licet nullo modo signaverit. Q. an teneatur lucrum restituere.

Respondeo cum Lugo, & Girib. negative. Ratio est, quia alterius chartas inspicere ex sola adversarii negligentia; & eas inter ludendum noscere, nullo habito signo, non sunt fraudes, vi quarum lucrum reportatum, vel damnum illatum quis teneatur restituere, sicuti essent arte se componere ad contrarii chartas inspiciendas; vel aliqua nota signa; sed potius industriae vocantur communi ludentium consuetudine approbatæ, quæ ludi contractum non vitiant.

CAS. II. Juvenis annos natus duodecim, cum arborem ascendisset ad nuces furandum, & plures jam in sinu absconditas haberet, cecidit, & per casum adeo fuit sensibus destitutus, ut obierit, nullo dato doloris signo, ei tamen a Parocho, qui statim accesserat, absolute sub conditione impertita. Q. primo, an bene se gesserit Parochus, illum absolvendo.

Respondeo affirmative, tum quia difficile est tale furtum fuisse grave, cum nuces sint res parvi momenti; tum quia, etiam supposita gravitate culpæ, non potest inferri per tale delictum juvenem illum non christiane vixisse, quo fundamento forte tolleretur rationabilis præsumptio de dolore; quia ad judicandum non christiane quempiam vixisse, non sufficit unicus, vel duplex culpabilis actus, sed multiplices, & continuati requiruntur, qui supponi nequeunt in juvene annorum duodecim; unde habuit Parochus fundamentum rationabilis præsumptionis de dolore, vi cujus docent plures & gravissimi Doctores in hisce casibus impertiri posse absolutionem.

Respondeo negative. Ratio est, quia nulla clausula in Constitutione Gregoriana contenta in casu violatur, & signanter (in quo unice esse potest difficultas) aut *ly prætextu confessionis*, quia nulla præcessit confessionis velamen, aut *ly occasione Confessionis*, quia nulla præcessit causa confessionis invitatio: ita cum Puteob. de pœnit. q. 5. art. 9. n. 24. versus finem citante Bordonum.

CAS. II. Faber lignarius ad mortem vulneratus, remittit vulneratori suo & injuriam, & damna, quæ inde familiæ sequuntur. Q. an Filii, mortuo Patre, possint petere ab occisore damnorum compensationem.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia jus ad compensationem damnorum, quæ familiæ in casu sequuntur, non acquiritur occiso, nec ab ipso derivatur in filios, sed immediate acquiritur filiis, quorum jus læsum est; filii enim jus habent, ut à Patre alantur; hinc ne eis ab aliquo alimenta impediantur; unde Pater non potuit de tali jure sic iis acquisito disponere, sicque licite filii possunt ab occisore petere damnorum compensationem. Ita cum Lug. de just. disp. 4. sect. 3. n. 63.

CAS. III. Paulus, cum posset impedire furtum, & damnum vicino suo inferendum, non impedivit, accepta pecunia, ut taceret. Q. utrum acceptam pecuniam posset retinere.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia sicuti Paulus potuisset illam retinere ob alia onera, ita ob servandum silentium tempore, quo furtum committebatur; licet enim peccaverit tacendo, illa tamen culpabilis omissio erat pretio æstimabilis, unde potest acceptam pecuniam retinere, nisi & ipsa esset furtiva, quia tunc clamaret ad Dominum, ita comm.

ANNO MDCCXXXII. MENSE JANUARI.

CAS. I. Sacerdos post Missæ celebrationem ad Sacristiam reversus, certo cognoscens non vinum, sed aquam consecrasse, dubitat an teneatur per vini consecrationem defectum supplere. Q. quid dicendum.

Respondeo, non teneri, ita cum Suar. in 3. p. disp. 85. sect. 1. Gobar. tom. 1. tr. 3. cas. 23. sect. 1. Tamb. de Sacrif. Missæ lib. 2. cap. 8. §. 5. num. 6. Ratio est, quia, Sacerdote ad Sacristiam reverso, jam Missa omnino esset absoluta, unde nova consecratio non esset reintegratio primi Sacrificii, quia esset actio omnino moraliter distincta, quæ cum priori non conjungeretur, sicuti uniretur, si defectu detecto ad Altare, tunc nova fieret vini consecratio. Neque hæc unio moralis haberetur ratione continuationis temporis, ut prætendit Tannerus, ex quo immediate post ingressum in Sacristiam error detegeretur; nam moralis conjunctio actionis non habetur à tempore, sed ex iis omnibus, quæ Missam constituunt, quæ cum essent abso-

lu-

luta; non unirentur moraliter cum nova vini consecratione. CAS. II. Titius non confirmatus tenuit in confirmatione Petrum filium Bertæ, cum qua, vidua facta, matrimonium inivit. Q. an valide.

Respondeo probabilius affirmative. Ratio est, quia *per cap. in Bap. de cons. dist. 4.* ita non confirmatus est exclusus à Patrino Confirmationis, ac Infidelis: sed hic per omnes est exclusus nedum quoad licitum, sed etiam quoad validum usum patrini, ergo & ille: unde per incapacitatem ad contrahendam cognationem spiritualem in Confirmatione, in hac Titius tenendo filium Bertæ nullum contraxit impedimentum dirimens matrimonium contrahibile inter ipsum & Bertam, sicque hoc inito, ex hoc capite invalidum non est censendum. Ita Gloss. in dicto cap. de Baptis. Sanch. Girib. de Confirmatione contra Lacroix, & plures alios non improbabilius oppositum sustinentes.

CAS. III. Parochus non habens redditus nedum à Concilio taxatos, sed nec sufficientes ad congrue se sustentandum, non applicat diebus festis Sacrificium pro populo. Q. an sit tutus in conscientia.

Respondeo negative. Ratio eruitur ex Sacræ Congregationis Decretis toties repetitis, & specialiter ex illis sub die 8. Februarii 1716. & die 29. Januarii 1734. in quorum primo proposito dubio, *an non habentes congruam teneantur applicare Missam pro populo saltem diebus festis, ita ut sint cogendi in casu &c.* respondit affirmative, censuitque, *danda esse decreta, alias de ea re edita: in secundo, proposito eodem dubio de Parochis Castri Romani, Porciliiani, & Decimæ, qui nihil à Populo recipiunt, cum id, quod habent, à Dominis Castrorum consequantur, respondit, teneri.* Nec obstat insufficientia reddituum ad se sustentandos; nam sicuti non obstat hæc ratio, quia acceptans stipendium minus congruum pro celebratione Missarum, teneatur totas Missas celebrare, quot promisit, ut ex Decreto Sacræ Congregationis tenetur, ita nec obstat, ut Petrus acceptans Ecclesiam, cujus redditus ad sustentationem non sufficiunt, teneatur diebus festis Missam pro populo applicare, utrobique enim militat eadem ratio.

MENSE FEBRUARII.

CAS. I. Obienta à Titio super impedimentum criminis dispensatione ad validum cum Berta matrimonium ineundum, dubitatur, an pro validitate matrimonii Berta talis impedimenti conscia debeat & ipsa pro dispensatione ad sacram Pœnitentiarum recurrere. Q. quid dicendum.

Respondeo negative. Ratio est, quia, quando in materia de contrahendo Litteræ Sacræ Pœnitentiariæ conceduntur uni parti, possunt etiam alteri parti impedimento conscie suffragari, cum non stet impedimentum esse sublatum quoad unam partem, & non quoad alteram, quare absque novo recursu Berta conscia dispensationis à Titio obtentæ poterit valide cum ipso matrimonium inire; ita cum Tib. Navarr. in 1. p. de disp. matrim. de meo Rosign. de matrim.

CAS. II. Parocho defertur puer vix natus, cujus parentes ignorantur, habens